

Väli-Suomen Kastehelmimarkkinat Tampere 1.9.2011

Tamperetalo Rondo-Sali

Puheenvuoro: Taloyhtiön omaehtoisen toiminnan kehittäminen, Marjatta Tuomisto

Hyvä seminaariväki

Olen Marjatta Tuomisto ja tuon terveisiä tänne Pirkanmaalle Hämeenlinnasta Katisten alueen asukasyhdistyksestä.

Olen tullut kertomaan noin kolme vuotta sitten perustamamme yhdistyksen senioritoiminnasta, niin sanotusta ”Katisten mallista”

Katsellessani talossa asuvien kaltaisten ikäihmisten liikkumista viihtyisässä ja luonnonläheisessä pihapiirissämme, mietin usein millainen tulisi olemani oma vanhuuteeni, missä silloin haluaisin olla ja miten voisin itse omalla toiminnallani vaikuttaa tulevaan elämään ja sen sisältöön.

Pihalla ja lenkkisaunassa käytyjen keskustelujen perusteella tiesin, että moni muukin oli pohtinut samoja asioita. Kaikilla meillä oli tarve tuntee yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta, oli myös halu asua kotona mahdollisimman pitkään jos vain toimintakyky sen sallisi.

Mitä olisi tehtävissä ja mitkä olisivat ne ensisijaiset toimenpiteet näiden ajatusten ja haaveiden toteuttamiseksi.

Mitä voisimme siis tehdä?:

- Toimintakyvyn ylläpitämiseksi
- Miten ehkäistä syrjäytymistä?
- Kuinka toimia että turvallisuuden tunne lisääntyisi?
- Miten ottaa vastuuta itsestä ja lähimmäisistä?

Kaikki nämä edellä mainitsemani asiat ovat niitä, joihin todellakin voimme ja myös pystymme omalla toiminnallamme vaikuttamaan.

Taloyhtiöömme kuuluu kaksi taloa ja molemmat ovat rakennettu 1974.

Yhtiössä on yhteensä 48 asuntoa ja asukkaita noin 100. Asunnot ovat omistusasuntoja ja lähes kaikki asukkaat asuvat omistamassaan asunnossa, parikymmentä heistä on asunut talossa sen valmistumisesta asti.

Molemmissa taloissa on hissit ja saunaosastot sekä vaatehuoltoon yhteinen pesula.

Yhdistystä perustettaessa työssäkäyviä henkilöitä oli noin parikymmentä ja loput olivat eri syistä eläkkeellä olevia.

Asukkaiden keski-ikä oli yhtiötä perustettaessa noin 70 vuotta.

Kun asukkaiden ikärakenne otettiin huomioon, niin oli tiedossa, että palvelujen tarve olisi jatkuvasti kasvavaa ja toimintakyvyn heikkeneminen arkipäivää.

Kaupunki valmistautui samaan aikaan kuntaliitokseen. Koko palvelurakenne oli uudistumassa, perinteiset vanhainkotipaikat vähenisivät ja tilalle rakennettaisiin palveluasuntoja.

Toisaalta palveluasuntojen asumiskustannukset hirvittivät pientä eläkettä saavia ihmisiä.

Kriteerit kunnallisiin hoitolaitoksiin pääsyyn ovat tänä päivänä tiukentuneet niin, että paikkoja voisi tätä nykyä paremminkin sanoa ”saattohoitoloiksi” kun palvelukodeiksi.

Rohkeasti otimme yhteyttä jo ennen yhdistyksen perustamista kaupungin vanhusten huollosta vastaaviin tahoihin ja saimme tukea ja rohkaisua visioillemme kaikilta niiltä, joihin olimme silloin yhteydessä.

Tämä antoi meille uskoa siihen, että kaupungin päättäjät ottivat meidät ja meidän suunnittelemamme toimintamallin vakavasti.

Tämä muutos vaatii myös meiltä senioreilta uutta ajattelutapaa, on pakko etsiä oma-aloitteisesti erilaisia ratkaisuja arjessa selviämiseen ja on myös oltava valmiutta osallistua kustannuksiin.

Harhoista toiminnaksi

Ensimmäisen kerran kun olin yhteydessä silloiseen taloyhtiömme hallituksen puheenjohtajaan näine visioineni, niin hän sanoi että tämä ajatusmallini kuulosti hänestä paremminkin harhalta. Hän ei tarkoittanut suinkaan sitä, että toiminta ei tulisi onnistumaan. Vaan sitä, että asia vain kuulosti hänestä niin utopistiselta, ottaen huomioon että ainoat yhteiset jutut talon väen keskuudessa olivat olleet keväisin järjestettävät pihatalkoot ja yhtiökokoukset.

Tämä harha kypsyi kuitenkin parin vuoden suunnittelujakson jälkeen toiminnaksi. Tosin ensimmäisen vuoden toiminnan olin jo silloin hahmoteltu valmiiksi.

Mielestäni toiminnalle oli oltava selkeä suunta ja oikein asetetut tavoitteet, kuitenkin niin että ”laivan” suuntaa voisi aina tarvittaessa muuttaa tarpeen mukaan.

Meillä on ilmeisesti ollut yhteisössämme niin vahva tahtotila tämän suuntaiselle toiminnalle, sillä vastatuuli ei ole pahemmin laivaamme keinuttanut.

Toiminta alkaa

Yhdistys perustettiin ja rekisteröitiin vuoden 2009 tammikuussa ja toiminnan alettua aloitimme kiihkeän verkostoituminen, tarvitsimme hyviä ja kokeneita yhteistyökumppaneita.

Toiminnalle päätettiin asettaa jokaiselle vuodelle eri teema ja näin edetä eteenpäin pienin askelin hitaasti mutta varmasti.

Vuosi 2009 oli tiedonhankinnan vuosi (yhteistyökumppanien kanssa järjestettävät asiantuntijatilaisuudet).

Vuosi 2010 nimettiin liikunnan vuodeksi. Saimme KKI:ltä tukea Terveys ja toimintakyky -hankkeellemme. Raha käytettiin liikunnanohjaajien palkkioihin.

Nyt kuluvana vuonna 2011 on teemana turvallisuus niin kotona kun kodin ulkopuolellakin.

Taloyhtiö on jo lakisääteisesti velvoitettu tekemään turvallisuusasioita, mutta asukkaat itse voivat tehdä paljonkin tämän lisäksi, niin oman kuin naapurinkin turvallisuuden eteen.

Toimimme kuin maaseutuyhteisössä on ollut tapana, siellä katsotaan nouseeko naapurista aamulla piipusta savua tai onko postilaatikolle jälkiä. Kerrostalossa voi yhtä hyvin katsoa onko naapurissa liikettä, palavatko iltaisin valot, liikkuvatko verhot, palaako naapuri lenkiltään jne.

Tämä ei ole uteliaisuutta tämä on välittämistä!

Polkan tahtiin...

Tiesimme myös, että Kanta-Hämeessä on alkamassa Polkka-hanke ja tavoitteemme oli päästä siihen mukaan.

Heti ensimmäisten POLKAN tahtien kajahtaessa Hämeenlinnassa 2009 meille kumarrettiin ja siitä lähtien olemme tanssineet vauhdikasta ”pilottipolkkaa” sovitellen askeleet molemmille sopiviksi. Viejällä on ollut ohjaava ja mukavan tuntuinen ote, ja tämä on mahdollistanut tiiviin yhteistyön onnistumisen.

Toimintamme on Polkka-hankkeen toimesta mallinnettu ja puhummekin ns. **Katisten mallista**, tätä malliamme tai mallin osia toteutetaan Hämeenlinnassa viidessä eri taloyhtiössä, kuitenkin niin, että kukin yksikkö toimii omalla parhaaksi katsomallaan tavalla.

Katisten malli pitää sisällään monenlaista toimintaa, hyvinvointipalveluista viikoittaiseen liikuntaan ja erilaisiin kerhoihin ja tapahtumiin.

Kesäisin kun sisätilatoimintaa ei ole, niin kokoonnumme pihalla. Maailmaa parannetaan kerran viikossa kahvikupposen ääressä, siinä kysellään naapurin voinnit ja kerrotaan omat kolotukset. Siellä saa paremmat terveydenhoito-ohjeet kuin lääkäriltä ja vertaistukeakin on jaossa enemmän kuin jaksaa ottaa vastaan.

Kokoontumistilat.

Nyt moni teistä ajattelee että kaikki kertomani toiminta tarvitsee hyvät tilat!

Se ei pidä paikkaansa.

Meillä ei ole varsinaisia kerhotiloja, vaan kokoonnumme kerran viikossa sauna- ja pesula-osastolle.

Hienojen ja varta vasten rakennettujen kerhotilojen puutteen voi korvata käyttämällä niitä tiloja, joita taloissa on ja tilojen sisustamisessa voi käyttää vähän mielikuvitusta.

Hieroja ottaa vastaa saunaosastolla, parturi-kampaajan salonki on tehty pesulaan, juhlasali on kuivaushuoneessa, mankelihuone on yhdistetty kahvi- ja verenpaineen mittauspiste jne.

Viime vuoden lopulla v. 2010 osallistuimme Isännöitsijäliiton ja Helsingin Yliopiston Leppoisa lähiö -hankeen järjestämään valtakunnalliseen kilpailuun

Tässä kilpailussa kartoitettiin taloyhtiöiden yhteisten tilojen kekseliästä käyttöä. Voitimme tämän valtakunnallisen skapan ja saatte uskoa että se lämmitti.

Toimintamme kehittämisessä on aina pidetty lähtökohtana sitä, että niille, jotka eivät jaksaa tai pysty liikkumaan kaupungilla, on tarjottava palveluja lähellä.

Olemme toiminnassamme siinä vaiheessa että on löydettävä uusia näkökulmia ja vilttejä visioita siitä, miten voimme saada esim. kotiin terveyden- ja sairaanhoitoa niille, jotka eivät pysty tai jaksaa enää istua pitkissä päivystysjonoissa.

Kaikkien saatavilla olevaa kotipalvelua, jonka voisi toteuttaa esim. niin, että yhteisö työllistäisi yhteisen kotiavun ja kustannukset tästä jaettaisiin sen mukaan miten paljon apua käyttää.

Näissä talkoissa tarvitsemme uudenlaista ajattelua joka sektorilta: meiltä senioreilta, kaupungilta, valtiovalalta ministeriöineen, yksityissektorilta ja rahoittajilta.

Raha-automaattiyhdistykselle lähetän erityisterveiset, nyt sen olisi aika muuttaa tuen myöntämisperusteitaan niin, että rahaa voisivat saada myös meidänlaisemme pienet yhdistykset kotona-asumisen tukemiseen. Näinhän raha palaisi ns. alkujuurilleen.

Erittäin tärkeänä pidän sitä, että määritellään selkeästi mitä kotona-asumisen tukemisella tarkoitetaan kuten sekin kenelle se on tarkoitettu, sillä palvelujen piiriin pitää päästä toimintakyvyn ei iän mukaan.

Tämä visio on tällä hetkellä ”harhaa” mutta uskon että se on myös tulevaisuutta.

Marjatta Tuomisto (yhd. yhteyshenkilö/sihtööri)

Katistentie 100 A 4

13210 Hämeenlinna

mail: manti.tuomisto@pp.arnas.fi

mp. 050. 587 8680